

Complexnummer: 520472

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex kerkhof

Aantal complexonderdelen

8

Monumentnummers van complexonderdelen

520473, 520474, 520475, 520476,
525689, 525690, 525691, 525692

Woonplaats

Sint-Oedenrode

Gemeente

Meierijstad

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

BY Kerkplein 47, Sint-Oedenrode

Complexomschrijving

Inleiding.

De katholieke BEGRAAFPLAATS, die in 1853 is aangelegd, ligt in het centrum van Sint-Oedenrode, ten oosten van de St. Martinuskerk uit 1914 met een reeds beschermd koorgedeelte in Laat-Gotische stijl. Onder de bescherming valt de aanleg (1) en voorts de entree (2), het baarhuisje (3), de kerkhofkapel met het beeld van St. Oda (4), de calvarieberg (5), het beeld van St. Martinus (6), acht grafmonumenten (7) en de schuur (8).

Omschrijving.

De begraafplaats heeft een symmetrische aanleg met een op het oosten gericht kruisvormig padenpatroon. Zes van de voorgedragen grafmonumenten liggen aan de oostzijde van de dwarsarm en twee ten noorden van de calvarieberg. De schuur ligt buiten de symmetrische aanleg en bevindt zich ten zuiden van de calvarieberg.

Waardering.

De begraafplaats is van algemeen belang. Het complex heeft cultuurhistorische waarde als goed voorbeeld van katholieke begraafcultuur ten tijde van de katholieke emancipatie. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de kapel, die een goed voorbeeld is van Delftse Schoolstijl en representatief is voor het werk van de architect Granpré Molière. Het complex heeft kunsthistorische waarde vanwege de Neo-Gotische beeldhouwkunst. Het heeft bouwhistorische waarde vanwege de toegepaste materialen, met name bij de calvariegroep en de grafbeelden. Het

heeft ensemblewaarde vanwege de samenhang met de St. Martinuskerk en de ligging in het centrum van het dorp, alsmede vanwege de kerkhofaanleg, die samenhang tussen de complexonderdelen geeft. Het complex is gaaf en compleet behouden en is als zodanig zeldzaam.

Monumentnummer*: 520473

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 21 mei 2002
Kadaster deel/nr: 16265/33

Complexnummer

520472

Complexnaam

Complex kerkhof

*Woonplaats**

Sint-Oedenrode

*Gemeente**

Meierijstad

*Provincie**

Noord-Brabant

Locatiennaam

BY Kerkplein 47, Sint-Oedenrode

Locatieomschrijving

*Kadastrale gemeente**

Sint Oedenrode

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

5190

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

De entree van de begraafplaats, bestaande uit een TOEGANGSHEK met BEELDEN van omstreeks 1900 is aan de westzijde van de begraafplaats gelegen en bevindt zich ten oosten van het koor van de Martinuskerk. Vanaf de entree loopt de hoofdas in de begraafplaatsaanleg in oostelijke richting naar de calvarieberg.

Omschrijving.

Aan weerszijden van de toegang staat een kunststenen sokkel, die een beeld draagt en waaraan tevens het eenvoudige tweedelige smeedijzeren toegangshek is bevestigd. De noordelijke sokkel draagt het natuurstenen beeld, voorstellende een half ontkleede treurende Job met bedelnap in de rechterhand. In de sokkel is een hardstenen plaat aangebracht met de inscriptie "ONTFERM U/ MIJNER,/ ALTHANS GIJ/ MIJNE VRIENDEN !/ WANT GODS HAND/ HEEFT MIJ/ GETROFFEN/ JOB. XIX 21". De zuidelijke sokkel draagt het natuurstenen beeld van een treurende en geknielde Daniël in geplooid gewaad met een liggende leeuw erachter. In de sokkel is een hardstenen plaat aangebracht met de inscriptie "MIJN GOD/ HEEFT ZIJN' ENGEL/ GEZONDEN,/ DIE DEN MUIL/ DER LEEUWEN/ HEEFT / TOEGESLOTEN./ DAN. VI.23."

Waardering.

De entree, bestaande uit toegangshek met beelden is van algemeen belang mede vanwege de samenhang met de andere complexonderdelen. Zij heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van de katholieke begraafcultuur in de tijd van de katholieke emancipatie. Zij is gaaf en compleet bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheiding(D)

Functie

Hek

Monumentnummer*: 520474

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 21 mei 2002
Kadaster deel/nr: 16265/33

Monumentnaam**

Complex kerkhof

Complexnummer

520472

Complexnaam

Complex kerkhof

Woonplaats*

Sint-Oedenrode

Gemeente*

Meierijstad

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

BY Kerkplein 47, Sint-Oedenrode

Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente*

Sint Oedenrode

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

5190

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De KERHOFKAPEL, gewijd aan St. Oda, is ontworpen door de architect Granpré Molière en in 1934 gebouwd als afsluiting van de zuidelijke dwarsarm van de begraafplaatsaanleg. Zij is gelegen op de St. Odaberg, de plek waar volgens de overlevering de Heilige Oda heeft geleefd, en waar zij na die tijd werd geëerd.

Het Neo-Gotische BEELD van St. Oda uit omstreeks 1853, dat oorspronkelijk op de plek van de kapel stond als pendant van het Martinusbeeld, heeft sinds 1934 een plaats aan de achterzijde van de kapel.

Omschrijving

De ronde kapel van machinale baksteen heeft een rond tentdak met breed overstek, belegd met leien in Maasdekking. De nok van het dak is afgezet met koperplaat en wordt door een spits bekroond. De kapel wordt voorafgegaan door een risalerend portaal onder zadeldak met breed overstek, belegd met leien in Maasdekking. Binnen het risalerend portaal is een halfronde gevelnis aangebracht, waarbinnen een tweedelige houten toegangsdeur met panelen is geplaatst. Boven de toegangsdeur is een viertal stenen geplaatst met de volgende inscripties: "27/11", "14/5", "7/6", "26/8", die duiden op de datum van respectievelijk de gedenkdag van St. Oda en de pastoorsbenoeming van de stichter van de kapel, A.J. van Erp; de plechtige verheffing van St. Oda's gebeente

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

door bisschop Otbertus; de priesterwijding van A.J. van Erp; de inwijding van de kapel ter gelegenheid van het gouden priesterfeest van pastoor A.J. van Erp. Rondom zijn vier hoge rondboogvensters geplaatst, gevuld met glas-in-loodramen. De dakrand is gesierd met gemetselde kraagstukken, die de kapconstructie dragen. In de oostzijde van de kapel is een houten deur aangebracht, onder licht getoogde segmentboog. Aan de achterzijde is een vrijhangende overkapping met zadeldak geplaatst, rustend op uitkragend mestelwerk. Onder de overkapping is een levensgroot zandstenen beeld geplaatst op een hoge gemetselde sokkel. Het verbeeldt een staande St. Oda in geplooid gewaad, het gelaat naar beneden gericht en de ogen neergeslagen. De rechter hand voor de borst geheven en de linker vrijhangend.

In de westelijke muur van het portaal is een gedenksteen aangebracht met de inscriptie: "TER HERINNERING AAN DE HUT, WAARIN ST. ODA HIER LEEFDE EN STIERF (726), AAN DE KAPEL WAARIN HAAR GEBEENTE WERD VEREERD (1103) EN AAN HET ST. ODAHUISJE, IS BIJ HET GOUDEN-PRIESTERJUBILÉ VAN DEN HERDER DER PAROCHIE IN 1934, DEZE KAPEL GEBOUWD." Rondom de kapel is een bordes aangebracht, dat wordt bereikt vanaf de voorzijde via twee halfronde trappen. Bordes en trappen zijn afgezet met een eenvoudige smeedijzeren balustrade.

Waardering

De kerhofkapel is van algemeen belang mede vanwege de samenhang met de andere onderdelen van het complex. Zij heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een kerhofkapel en als onderdeel van de katholieke begraafcultuur ten tijde van de katholieke emancipatie. Zij heeft architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van Delftse Schoolstijl en als representant van het werk van de architect Granpré Molière. Het St. Odabeeld heeft kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteiten. De kapel is compleet en gaaf behouden. Het geheel is zeldzaam.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kapel (F)

Functie

Kapel(F1)

Monumentnummer*: 520475

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 21 mei 2002
Kadaster deel/nr: 16265/33

*Monumentnaam***

Complex kerkhof

Complexnummer

520472

Complexnaam

Complex kerkhof

*Woonplaats**

Sint-Oedenrode

*Gemeente**

Meierijstad

*Provincie**

Noord-Brabant

Locatiennaam

BY Kerkplein 47, Sint-Oedenrode

Locatieomschrijving

*Kadastrale gemeente**

Sint Oedenrode

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

5190

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

Het BEELD van St. Martinus van omstreeks 1853 is verhoogd gelegen en vormt de noordelijke afsluiting van de dwarsarm in de kerhofaanleg. In de oorspronkelijke opzet vormde het de pendant van het St. Odabeeld, dat nu achter de kerhofkapel staat opgesteld.

Omschrijving.

Het meer dan levensgrote Martinusbeeld is vervaardigd van zandsteen en is geplaatst op een hardstenen sokkel met reliëf. De staande en bebaarde St. Martinus is verbeeld als bisschop met bisschopsstaf en mijter en is gehuld in geplooid gewaad. Het reliëf in de sokkel verbeeldt St. Martinus als te paard gezeten krijgsman, die zijn mantel in tweeën snijdt voor de op de grond geknielde bedelaar met ontbloot bovenlijf. Op de achtergrond de contouren van de stadspoort van Amiens.

Waardering.

Het beeld van St. Martinus is van algemeen belang mede vanwege de samenhang met de andere complexonderdelen. Het heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van de katholieke begraafcultuur ten tijde van de katholieke emancipatie. Het heeft kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteiten. Het heeft

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bouwhistorische waarde vanwege de toegepaste materialen. Het is gaaf en compleet bewaard gebleven en zeldzaam als beeldbepalend element in een begraafplaatsaanleg.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Gedenkteken(D)

Functie

Gedenkteken(D6)

Monumentnummer*: 520476

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 21 mei 2002
Kadaster deel/nr: 16265/33

Monumentnaam**

Complex kerkhof

Complexnummer

520472

Complexnaam

Complex kerkhof

Woonplaats*

Sint-Oedenrode

Gemeente*

Meierijstad

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

BY Kerkplein 47, Sint-Oedenrode

Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente*

Sint Oedenrode

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

5190

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding.

Baarhusje in Traditioneel-Ambachtelijke stijl van omstreeks 1900 is aan de oostrand van de begraafplaats gelegen en valt buiten de symmetrie van de aanleg.

Omschrijving.

Het eenlaags baarhusje van machinale baksteen is gebouwd op rechthoekig grondplan en is gelegen onder zadeldak, belegd met muldenpannen. Hij heeft een gestucte plint rondom. Een speklaag van natuursteen loopt over de hele gevel. In voor- en achter gevel is een viertal smalle gevelopeningen met keperboog aangebracht. Beide zijgevels kennen een dubbele houten deur onder korfboog met natuurstenen aanzetstenen en sluitsteen. In beide topgevels is een rondvenster aangebracht. Onder de dakrand zijn muurankers aangebracht.

Waardering.

Het baarhusje is van algemeen belang mede vanwege de samenhang met de andere onderdelen van het complex. Hij heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van de katholieke begraafcultuur in de tijd van de katholieke emancipatie. Het baarhusje is compleet en gaaf behouden.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Opslag

Schuur (G)

Monumentnummer*: 525689

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 21 mei 2002
Kadaster deel/nr: 16265/33

Complexnummer

520472

Complexnaam

Complex kerkhof

*Woonplaats**

Sint-Oedenrode

*Gemeente**

Meierijstad

*Provincie**

Noord-Brabant

Locatiennaam

BY Kerkplein 47, Sint-Oedenrode

Locatieomschrijving

*Kadastrale gemeente**

Sint Oedenrode

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

5190

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

De BEGRAAFPLAATSAANLEG dateert uit 1853, maar de beplanting is in later tijd vervangen. Onbekend is of de soort beplanting in de loop der tijd is gewijzigd.

Omschrijving.

De begraafplaats heeft een symmetrische aanleg met een op het oosten gericht kruisvormig padenpatroon. De hoofdas loopt van de entree in het westen naar de calvarieberg in het oosten. De dwarsarm loopt van de kapel in het zuiden tot het Martinusbeeld in het noorden. Ten oosten van de dwarsarm zijn beukenbomen geplant, alsook om het Martinusbeeld en achter de calvarieberg. Om de kapel zijn coniferen geplant. Aan weerszijde van de hoofdas zijn bolacacia's geplant alsook aan de westzijde van dwarsarm. Bij de toegangspoort is een treurwilg geplant.

Waardering.

De begraafplaatsaanleg is van algemeen belang en vormt het samenbindend element van het complex. Hij heeft cultuurhistorische waarde als goed voorbeeld van katholieke begraafplaatsaanleg in de negentiende eeuw, vanwege de symmetrie en de toegepaste beplanting. Hij is gaaf en compleet behouden en als zodanig zeldzaam.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525690

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 21 mei 2002
Kadaster deel/nr: 16265/33

*Monumentnaam***

Complex kerkhof

Complexnummer

520472

Complexnaam

Complex kerkhof

*Woonplaats**

Sint-Oedenrode

*Gemeente**

Meierijstad

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Kerkplein

*Nr**

47

*Toev.**

a

*Postcode**

5492 AN

*Woonplaats**

Sint-Oedenrode

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Sint Oedenrode

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

5190

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

De schuur is na de voltooiing van de St. Martinuskerk gebouwd in Traditioneel-Ambachtelijke stijl. Het bevindt zich naast de entree, ten zuiden van de hoofdas van de begraafplaatsaanleg.

Omschrijving.

Het eenvoudige, eenlaags schuurtje is gebouwd op rechthoekig grondplan en is opgetrokken uit machinale baksteen. Het zadeldak is belegd met pannen. Tegen de noordelijke wand staan twee gietijzeren kruizen opgesteld.

Waardering.

Het schuurtje is van algemeen belang mede vanwege de samenhang met de andere complexonderdelen. Het heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van de katholieke begraafcultuur in de tijd van de katholieke emancipatie. Het heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een eenvoudig bouwwerk in Traditioneel-Ambachtelijke stijl. Het is gaaf en compleet bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Baarhuisje

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525691

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 21 mei 2002
Kadaster deel/nr: 16265/33

*Monumentnaam***

Complex kerkhof

Complexnummer

520472

Complexnaam

Complex kerkhof

*Woonplaats**

Sint-Oedenrode

*Gemeente**

Meierijstad

*Provincie**

Noord-Brabant

Locatiennaam

BY Kerkplein 47, Sint-Oedenrode

Locatieomschrijving

*Kadastrale gemeente**

Sint Oedenrode

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

5190

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

De CALVARIEBERG uit 1909 is vervaardigd door de fabriek St. Oda van A. Swinkel te Sint-Oedenrode. De beelden zijn van de hand van de beeldhouwer H. van der Geld en mogelijk ook van andere beeldhouwers. De calvarieberg vormt de afsluiting van de hoofdas van de begraafplaatsaanleg. Zij is opgericht ter gelegenheid van het zilveren priesterjubiläum van pastoor A.J. van Erp.

Omschrijving.

De CALVARIEBERG is uit baksteen opgetrokken en met cement afgewerkt en gemodelleerd. Enkele bloemmotieven sieren de berg. De beelden zijn vervaardigd van Franse kalksteen. Centraal op de berg is een kruisiginggroep geplaatst, bestaande uit vier levensgrote figuren, voorstellende de stervende Christus aan het kruis en drie treurende figuren in lange gewaden, voorstellende Maria, Maria Magdalena en Johannes.

Aan de voorzijde kent de berg een ruime uitsparing voor drie pastoorsgraven. In de zuidzijde van de berg is een grafspelonk aangebracht met een verrijzenisgroep, bestaande uit vijf levensgrote figuren. Boven het graf staat het rijzige beeld van de Christustriomfator in geplooid gewaad met kruisstaf en vaandel. Voor de grot staan twee verschrikte Romeinse soldaten in vol ornaat, waarvan een de rechterhand met lans is kwijtgeraakt. In de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

grafspelonk bevinden zich twee Romeinse soldaten in gehurkte en zittende houding. Links van deze groep is een marmeren plaquette in de wand geplaatst, die herinnert aan het zilveren priesterjubileum van pastoor A.J. van Erp.

In de oostzijde van de berg is een nis uitgespaard, waarin een minder dan levensgrote piëtagroep is geplaatst. Een treurende Maria in geplooid gewaad houdt de naakte Christusfiguur op de schoot en zijn rechterhand in haar rechterhand. Naast de groep is een kruik met doek geplaatst. In de noordzijde van de berg is een nis uitgespaard met daarin een levensgrote Christus op de koude steen, met gebonden handen, een gewaad om de schouders, een staf in de hand en een doornenkroon op het hoofd.

Waardering.

De calvarieberg is van algemeen belang mede vanwege de samenhang met de andere onderdelen van het complex. Hij heeft cultuurhistorische waarde als goed voorbeeld van de katholieke begraafcultuur ten tijde van de katholieke emancipatie. Hij heeft bouwhistorische waarde vanwege de toegepaste materialen. Hij is zeer rijk gedetailleerd en gaaf, en als zodanig zeer zeldzaam.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Calvarieberg

Monumentnummer*: 525692

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 21 mei 2002
Kadaster deel/nr: 16265/33

*Monumentnaam***

Complex kerkhof

Complexnummer

520472

Complexnaam

Complex kerkhof

*Woonplaats**

Sint-Oedenrode

*Gemeente**

Meierijstad

*Provincie**

Noord-Brabant

Locatiennaam

BY Kerkplein 47, Sint-Oedenrode

Locatieomschrijving

*Kadastrale gemeente**

Sint Oedenrode

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

5190

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

De acht Neogotische GRAFMONUMENTEN van omstreeks 1900 zijn alle geplaatst bij notabelengraven ten oosten van de dwarsarm in de begraafplaatsaanleg. Zes staan langs de dwarsarm opgesteld en twee ten noorden van de Calvarieberg.

Omschrijving.

De grafmonumenten bestaan uit levensgrote staande beelden van natuursteen, geplaatst op een sokkel met grafinscripties. Zij verbeelden de patroonheiligen van de betreffende ter aarde bestelde personen. Langs de dwarsarm van noord naar zuid zijn dat respectievelijk Wilhelmus, Elisabeth, Anna met Maria, Michaël, Lambertus en Cornelius. Ten Noorden van de calvarieberg: Maria met kind en Cecilia.

Waardering.

De grafmonumenten zijn van algemeen belang mede vanwege de samenhang met de andere complexonderdelen. Zij hebben cultuurhistorische waarde als onderdeel van de katholieke begraafcultuur ten tijde van de katholieke emancipatie. Zij hebben kunsthistorische waarde als voorbeeld van Neogotische grafmonumenten. Zij hebben bouwhistorische waarde vanwege de toegepaste materialen. Zij zijn gaaf en compleet bewaard gebleven en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zeldzaam als Neogotische grafmonumenten.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument